

De seizoenenkoffer

4. Winter

We beginnen door een kersttafereeltje op de grote tafel te maken. Wat een leuk oud kerstgroepje, dat dat zomaar in onze koffer zit!
Een halsbont, lekker warm. De handen gloeien in de welbekende mof en die wordt ook zomaar niet weer teruggegeven! De gewone schaats herkent iedereen en we horen dat het zo moeilijk was om de linten vast te maken met je koude handen en dat je elk moment naast de schaats stond als dat niet goed gedaan was.
Maar het mooiste waren toch wel de sneeuwballen. Twee heren zaten apart aan een tafeltje en wilden in eerste instantie niet aanschuiven. Maar een van hen zag een sneeuwballengevecht wel zitten en kwam zeer actief erbij en was zelfs heel fel met gooien. Goede gymnastiek!

De sneeuwballen lokken meteen uit tot een 'sneeuwballengevecht' en de lieve sneeuwman gaat van schoot naar schoot en zal daar heel de bijeenkomst blijven. De Friese schaatsen zijn echt nog scherp genoeg maar de nestor in ons gezelschap vertelt uitgebreid, dat ze vroeger heel veel had genoten van het kunstschaatsen. De 'buitenover' had ze erg goed gekund: ze werd door moeder altijd gestimuleerd om naar de ijsbaan toe te gaan.
Ja, die borstrok, nog wel in ruitjes gebreid, mag er wezen. Die hebben ze allemaal gedragen en in het ergste geval ook nog gebreid met vervelende kriebelwol! De gebreide sjaals worden bewonderd en gekeurd. De bontmantels worden 'stiekem uit de kast gehaald': ze weten alle drie, dat je tegenwoordig maar beter geen chique bontmantel meer kunt dragen. Maar het was wel mooi en vooral warm!
Ook winterkost hebben we 'gegeten'; erwtensoek, peenstamp, spruiten, prei en boerenkool, allemaal in de groente mand.
En tot slot smaakt een lekkere beker warme chocolademelk met olienootjes, die op een krant nog gepeld moeten worden.

Dat het vroeger heel erg koud was, trok ook niemand in twijfel: door aangekleed te zijn met een wollen borstrok, die door te warm wassen soms zo stijf was als een plank, dikke trui, wollen sokken, muts en wanten werd je beschermd tegen de kou. Moeder waarschuwde nog eens, dat ze zich goed moesten aankleden en goed oppassen.
En 's nachts vooral niet te flauw met een bedkruik: je hield je sokken van overdag gewoon aan.

Natuurlijk moesten we te voet als kind op klompen naar school toe. Raakte je klomp versleten, dan werd het gat bedekt met een dun, gladgeschuurd stukje hout. Vooral niet met een stukje fietsband, want daar plakte de sneeuw te gemakkelijk aan en dan kon je weer moeilijk overeind blijven. Uit school moest je, als het nodig was, zelf je sokken stoppen, voor je kon gaan spelen. Of je moest 10 toeren breien aan je eigen sjaal!
Het formuis en de plattebuiskachel in de keuken werden met eierkolen uit de kolenbak gevuld. In de kolenkit zat de veel duurdere antraciet: daarmee werd, enkel op zondag in de mooie kamer, de haard gestookt. Dat was ook de dag, dat er een krant op tafel werd gelegd en dat er naar hartenlust doppinda's gegeten werden, terwijl ons moeder en de oudste zussen breiden, want in een groot gezin waren veel sokken en dassen nodig.
Een middag vol verhalen, glinsterende ogen en blij gezichten.

Winter:

De winter begint eigenlijk pas op 21 december! De winter is het seizoen met de meeste uren neerslag (regen of sneeuw). De winter is ook de tijd van de grote stormen.

Vooraf

Vraag aan de welzijnsmedewerker of er warme chocola geserveerd kan worden (eventueel in de pauze).

Inleiding

Vraag waar mensen hebben gewoond: een stadsmens of een polderbewoner hebben een heel andere natuurbeleving!

Om de sfeer neer te zetten:

Leg het stuk fiberfill op de tafel (= sneeuw) met daarop

- elektrische waxinelichtjes
- Dennenappels
- Sneeuwman van fiberfill: Maakte je vroeger ook wel een sneeuwman?
- Sneeuwballen van fiberfill: Sneeuwballen gooien, sneeuwballen in de slee gooien en juichen als het is gelukt!
- Sleetje rijden: Wie trok jou, moest je je kleine broertjes of zusjes trekken?
- Kleine glazen bol met sneeuwman en sneeuw

Verder

- Schaatsen
- Dampoo
- Lippenbalsem
- Levertraan
- Blik Droste cacao
- Leeg blik erwtensoep van Unox
- Anijsblokjes
- Pinda's voor de vogels (snoer rijgen)
- Kolenkit en eierkolen

Kleding:

- Gebreide sjaals
- Mutsen
- Wanten
- Bontjas/ bontkraag
- Gebreide sokken
- Bedsokken
- Klompen met stro
- Omslagdoek
- Kruik
- Gebreide borstrok (met scapulier)

Winterse kost: (probeer wat uit je eigen kast mee te nemen)

Mand met wintergroente: kool, wortel, ui, aardappel, boerenkool, stoofpeer, rookworst
Onderwerpen: stampapot, stoofvlees, erwtensoep, zuurkool

Liedjes:

Dag meneer de sneeuwman
Waar kom je vandaan
Dag meneer de sneeuwman
Blijf maar staan
Hier is een bezem, een stok en een hoed
Dag meneer de sneeuwman
Het staat je goed

Spreekwoorden en gezegdes:

De bloemetjes buitenzetten - Feest vieren
Op alle slakken zout leggen - Kritiek hebben op iedere kleinigheid
Achter de wolken schijnt de zon - Er komt altijd weer een voorspoediger tijd
Na regen komt zonneschijn - Na tegenslag komt altijd weer voorspoed
Hoge bomen vangen veel wind - In een hoge positie heeft men veel
verantwoordelijkheid
Morgenrood – water in de sloot, Avondrood – geen nood
Zoals de wind waait, waait m'n vestje
Donkere morgens – heldere dagen